

Του **ΘΑΝΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ**
Ανταπόκριση, Βρυξέλλες

Αν η ελληνική κυβέρνηση επιθυμεί εκταμίευση της επόμενης δόσης στα μέσα Φεβρουαρίου, τότε η χώρα οφείλει να ολοκληρώσει τη νομοθέτηση και υλοποίηση των προαπαιτούμενων ως τις 11 Ιανουαρίου, οπότε και συνεδριάζουν οι εκπρόσωποι των 19 υπουργείων Οικονομικών της ευρωζώνης (Euro Working Group) για να προετοιμάσουν το Eurogroup της 22ας Ιανουαρίου (το πρώτο υπό την προεδρία του **Μάριο Τσεντένο**). Αξίζει να σημειωθεί ότι και το EWG της 11ης Ιανουαρίου θα είναι το τελευταίο υπό την προεδρία του **Τόμας Βίζερ**, που συνταξιοδοτείται (στα 64). Από τον επόμενο μήνα αναλαμβάνει ο **Χανς Φλάιμπριφ** (Ολλανδός, συνεργάτης του **Γερούν Ντάισελμπλουμ**), που επίσης ξέρει καλά το ελληνικό πρόγραμμα, το οποίο και παρακολουθεί από την αρχή (και από ό,τι φαίνεται μέχρι το τέλος του).

Στην πράξη, αυτό που πρέπει να έχει προηγηθεί του Eurogroup είναι η έκθεση συμμόρφωσης (που συντάσσει η Κομισιόν από κοινού με τον ESM και εν γνώσει της ΕΚΤ). Η έκθεση πρέπει να πιστοποιεί πως «ό,τι συμφωνήθηκε στο Staff Level Agreement έχει εκτελεστεί». Η κάθοδος της τριόικιας στην Αθήνα προς αυτόν τον σκοπό δεν είναι απαραίτητη σε αυτή τη διαδικασία, καθώς προέχουν η ανταλλαγή των νομικών και τεχνικών κειμένων, η μετάφρασή τους και η πιστοποίηση σε επίπεδο κειμένων.

Στη συνέχεια -και δεδομένης μιας θετικής αποδοχής της έκθεσης συμμόρφωσης στο EWG και στο Eurogroup- θα πρέπει να μεσολαβήσει η υπερψήφιση των συμπερασμάτων από έξι εθνικά Κοινοβούλια -μεταξύ των οποίων και του γερμανικού- και να ληφθεί η τελική απόφαση σε συνεδρίαση του διοικητικού συμβουλίου του ESM.

Το Eurogroup, που θα δώσει το «ΟΚ» στην έκθεση συμμόρφωσης, θα πάρει και την απόφαση για το ύψος της δόσης. Δεδομένου ότι η Ελλάδα έχει λαμβάνειν περί τα 18 δισ. από ένα σύνολο περίπου 33 δισ. ευρώ που έχουν μείνει στο καλάθι του ESM (και η χώρα θα λάβει άλλη μια δόση το καλοκαίρι), το ύψος της δόσης θα βρίσκεται κοντά στα 10 δισ. και θα περιλαμβάνει ένα ποσό για κάλυψη ληξιπρόθεσμων οφειλών στο εσωτερικό. Το κομμάτι για τα ληξιπρόθεσμα (appears) θα εκταμιευθεί, στη βάση του σχετικού κανονισμού, μόλις πιστοποιηθεί ότι η χώρα δαπάνησε το προηγούμενο ποσό του 1,8 δισ., συμβάλλοντας και κατά το προβλεπόμενο ποσοστό με εθνικούς πόρους.

Αν όλα τα παραπάνω δεν συμβούν στο χρονοδιάγραμμα της 22ας Ιανουαρίου (για εκταμίευση τον Φεβρουάριο), τότε ο προγραμμα-

Ελληνικό σχέδιο θέλουν οι δανειστές

Πηγές των Βρυξελλών οριοθετούν τα επόμενα βήματα και τις μεταρρυθμίσεις που πρέπει να νομοθετήσει η ελληνική κυβέρνηση μέχρι το Eurogroup της 22ας Ιανουαρίου

τισμός μετακινείται κατά έναν μήνα, χωρίς ιδιαίτερες συνέπειες.

Σε ένα δεύτερο επίπεδο, μόλις γίνει η εκταμίευση, η ευρωζώνη θα ξεκινήσει μια εσωτερική προετοιμασία για δύο ζητήματα: αφενός τη δεύτερη φάση της αναδιάρθρωσης του ελληνικού χρέους και αφετέρου τη στήριξη της ελληνικής οικονομίας μετά την 20ή Αυγούστου 2018.

Σε σχέση με την αναδιάρθρωση, η απόφαση προβλέπει πως, μετά την 20ή Αυγούστου και δεδομένης της επιτυχούς ολοκλήρωσης του προγράμματος, η ευρωζώνη και ειδικότερα ο ESM θα εφαρμόσουν μια σειρά από μέτρα με συνολικό όφελος περί τις 20 μονάδες επί της συνολικής αξίας του χρέους (κεφάλαιο και τόκοι). Η πρώτη φάση της αναδιάρθρωσης ολοκληρώθηκε μέσα στο 2017 και απομείωσε τη συνολική αξία του χρέους κατά 25 μονάδες (5 περισσότερες από το αναμενόμενο).

Ανάμεσα στα πιθανά μέτρα της 2ης φάσης αναδιάρθρωσης βρίσκεται και η πρόωπη αποπληρωμή του ΔΝΤ, όμως η τελική κατανομή και η τελική επιλογή των διαφόρων επιμέρους μέτρων δεν θα ανακοινωθούν τώρα.

Σε ό,τι αφορά τη μελλοντική στήριξη της οικονομίας και την επακόλουθη εποπτεία, τα δεδομένα είναι τα εξής:

▶ Πρώτα (κατά δήλωση **Μοσκοβισί**) η Ελλάδα θα πρέπει να παρουσιάσει ένα «ελληνικής εμπνεύσεως και ιδιοκτησίας» πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων που θα αφορά το αμέ-

σως επόμενο διάστημα (3 ή 4 χρόνια).

▶ Σε αυτό το πρόγραμμα θα ενταχθούν και οι μεταρρυθμίσεις του τρέχοντος προγράμματος που τυχόν δεν έχουν ολοκληρωθεί, ή πρέπει να επαναξιολογηθούν, ή να ενταθούν σε ακόλουθες φάσεις.

▶ Η χώρα θα ελέγχεται σε εξαμηνιαία βάση, όπως προβλέπει το ευρωπαϊκό οικονομικό εξάμηνο και το προληπτικό σκέλος του Συμφώνου Σταθερότητας. Θα ελέγχεται ως προς τις μακροοικονομικές ανισορροπίες και θα οφείλει να διορθώνει ό,τι της υποδεικνύεται από το Eurogroup (για όσο διάστημα υπάρχουν ανισορροπίες, π.χ. μέχρι να φτάσει το χρέος στο 60% του ΑΕΠ), ενώ ταυτόχρονα θα τρέχει και ένας δεύτερος έλεγχος «μετά το πρόγραμμα - post program surveillance» μέχρι να αποπληρωθεί το 75% των δανείων.

Ωστόσο, δεν έχει διευκρινιστεί ακόμα ούτε το ύψος της προληπτικής στήριξης σε κεφάλαια (πιθανόν από τα υπόλοιπα των 86 δισ.), ούτε και αν θα υπάρχει κάποιου άλλου είδους επιπλέον τακτική επιτήρηση. Όλα αυτά θα αποτελέσουν αντικείμενο συζητήσεων από τώρα και ως το καλοκαίρι.

Τέλος, σε ό,τι αφορά τη συμμετοχή του ΔΝΤ, οι Βρυξέλλες δεν ανησυχούν ιδιαίτερα για την ενεργοποίηση ή όχι του «επί της αρχής προγράμματος χρηματοδότησης», δεδομένου ότι προς το παρόν ο σκόπελος του γερμανικού Κοινοβουλίου έχει ξεπεραστεί. Από την άλλη, κανείς δεν αποκλείει το ετήσιο επί της αρχής πρόγραμμα του ΔΝΤ να ενεργοποιηθεί μετά τις 20 Αυγούστου, απλά και μόνο ως πιστοποίηση της διαγωγής της χώρας στο διάστημα της εξόδου στις αγορές και πάλι χωρίς να εκταμιεύσει απαραίτητως και τα χρήματά του. Αυτό το σενάριο δεν είναι προτιμητέο, αλλά δεν αποκλείεται και, όπως η «R» έχει γράψει, το ΔΝΤ έχει βολιδοσκοπηθεί ως προς τις προθέσεις του.

Η διαφωνία Ε.Ε. - ΔΝΤ έχει να κάνει με το ύψος της ανάπτυξης και τη γήρανση του πληθυσμού στο διάστημα 2030-2060 και όχι απλά και μόνο με τα μέτρα του χρέους. Η διαφωνία είναι θεωρητική και σε αυτό το σημείο αφήνει την Ε.Ε. αλλά και τις αγορές να αδιαφορούν...

mpog@realnews.gr

η άποψη
του **ΝΙΚΟΥ**
ΜΠΟΓΙΟΠΟΥΛΟΥ

Θουκυδίδου λέξεις...

Ο κ. **ΤΣΙΠΡΑΣ** ισχυρίζεται ότι το 2018 θα έρθει το τέλος των μνημονίων. Ακόμα κι αν παρακάμψουμε, όμως, το ότι «τέλος» των μνημονίων δεν υπάρχει αν δεν υπάρξει αναίρεση όλων των δεινών που αυτά προκάλεσαν, τίθεται το εξίσου προφανές:

Τι είδους «τέλος» είναι αυτό όταν ήδη η κυβέρνηση:
α) Έχει ψηφίσει για το 2019-2020 μέτρα που επιφέρουν αφενός νέες περικοπές συντάξεων, αφετέρου νέα φοροαφαίμαξη των ασθενέστερων μέσω της δραματικής μείωσης του αφορολόγητου.

β) Έχει προδιαγράψει για την πενταετία 2018-2022 πολιτική δραματικής λιτότητας, ώστε να επιτευχθούν τα πάλαι ποτέ «ματωμένα» πλεονάσματα του 3,5% του ΑΕΠ, με προοπτική από εκεί και πέρα πλεονάσματα σχεδόν 2,5% κατ' έτος μέχρι το 2060 (!);

Ο κ. **Μητσotάκης** υποστηρίζει ότι κινείται στον αντίποδα αυτής της πολιτικής. Κατακρίνει την κυβέρνηση. Υπόσχεται «αλλαγή». Αλλά την ίδια ώρα έχει διατρανώσει σε όλους τους τόνους ότι τα μέτρα με τα οποία -λέει ότι- διαφωνεί, τα μέτρα τα οποία καταψήφισε, θα τα... εφαρμόσει! Το ίδιο έργο η Ν.Δ. έπαιξε και επί πρώτου μνημονίου, όταν ο κ. Σαμαράς φρόντιζε να στέλνει διαβεβαιώσεις πως παρότι δεν το ψήφισε θα το εφαρμόζε, στο όνομα της συνέπειας έναντι των δεσμεύσεων της χώρας...

Το συμπέρασμα, μετά από τέτοιες υποσχέσεις που και μόνο η εκφορά τους προκαλεί κατάγματα στην κοινή λογική, είναι ότι τα κόμματα-«σωτήρες» δεν έχουν να ζητήσουν τίποτε από εκείνα της εποχής του Θουκυδίδη που «για να δικαιολογούν τις πράξεις τους άλλαζαν ακόμα και τη σημασία των λέξεων»...

Αγώνας δρόμου για την τρίτη αξιολόγηση

Των **Β. ΣΚΟΥΡΗ & Σ. ΣΤΑΥΡΟΠΕΡΡΑΚΟΥ**
politiki@realnews.gr

Με δέλεαρ την έναρξη των συζητήσεων για τον τρόπο εξόδου της χώρας από τα μνημόνια, η κυβέρνηση ξεκινά αγώνα δρόμου, προκειμένου έως -το πολύ- τις 16 Ιανουαρίου να ψηφιστεί το πολυνομοσχέδιο για τα προαπαιτούμενα και κατόπιν στο Eurogroup της 22ας Ιανουαρίου να κλείσει η τρίτη αξιολόγηση.

Το πολυνομοσχέδιο θα έρθει στη Βουλή για συζήτηση και ψήφιση -πιθανότατα με τον χαρακτήρα του επείγοντος- αμέσως μετά τα Θεοφάνεια, ώστε εν συνεχεία να συνταχθεί η έκθεση συμμόρφωσης από την Κομισιόν και τον ΕSM και στο Eurogroup να επέλθει συμφωνία. Χαρακτηριστικό της βούλησης του πρωθυπουργού να μη διακινδυνεύσει το κλείσιμο της τρίτης αξιολόγησης είναι ότι υπήρξαν ακόμα και σκέψεις ώστε η Βουλή να ανοίξει αμέσως μετά την Πρωτοχρονιά και πριν από τα Φώτα, ενώ ενδεχομένως, πέραν του υπουργικού συμβουλίου, θα συνεδριάσει και η Κοινοβουλευτική Ομάδα, με τις οριστικές αποφάσεις για το χρονοδιάγραμμα να λαμβάνονται τις επόμενες ημέρες, μετά την επιστροφή του **Αλέξη Τσίπρα** από τις ολιγοήμερες διακοπές του στο Βελιγράδι. Το οικονομικό επιτελείο, άλλωστε, όπως και οι νομικοί της κυβέρνησης, σε συνεργασία με τους θεσμούς, εξετάζουν ποια από τα προαπαιτούμενα θα ενταχθούν στο πολυνομοσχέδιο και ποια θα προωθηθούν με Προεδρικά Διατάγματα. Υπάρχουν δύο σενάρια για το πολυνομοσχέδιο. Το πρώτο, να κατατεθεί στις 8 Ιανουαρίου και να

Εως τις 16 Ιανουαρίου θα πρέπει να έχει ψηφιστεί στη Βουλή το πολυνομοσχέδιο που ετοιμάζει η κυβέρνηση. Ποιες είναι οι σκληρές απαιτήσεις των δανειστών

ψηφιστεί στις 14 και, το δεύτερο, να κατατεθεί στις 11 και να ψηφιστεί στις 16 Ιανουαρίου.

Από τα πλέον καυτά θέματα της τρίτης αξιολόγησης είναι για την κυβέρνηση -καθώς ο νόμος για τη ΔΕΗ θα έρθει αργότερα, αφού τα market tests πραγματοποιούνται το επόμενο διάστημα και εν συνεχεία θα ακολουθήσει η νομοθετική ρύθμιση- είναι ο νόμος για τις απεργίες και οι πλειστηριασμοί.

«Όχι» σε νέο νόμο

Οι πλειστηριασμοί αναμένεται να αποτελέσουν μείζον πρόβλημα, καθώς οι θεσμοί λένε κατηγορηματικά «όχι» σε οποιαδήποτε νέα νομοθετική πρωτοβουλία, όπως αποφασίστηκε πρόσφατα στην Κ.Ο. του ΣΥΡΙΖΑ υπό τον υπουργό Οικονομικών, κατόπιν πρωτοβουλίας των **Νίκου Φίλη** και **Θοδωρή Δρίτσα** και δήλωσης του υπουργού Οικονομίας **Δημήτρη Παπαδημητρίου**. Ο **Ευκλείδης Τσακαλώτος**, μάλιστα, γνωρίζοντας την πλήρη άρνηση των θεσμών σε νομοθετική ρύθμιση για την προστα-

σία της πρώτης κατοικίας από τους πλειστηριασμούς, προειδοποίησε τους βουλευτές του ΣΥΡΙΖΑ που αντιδρούσαν: «Αναλογιστείτε τι σημαίνει να μη δοθεί τον Φεβρουάριο θετικό σήμα στα stress tests των τραπεζών! Σκεφτείτε ότι μπορεί να χρειαστεί σε διαφορετική περίπτωση να λάβουμε νέα δημοσιονομικά μέτρα, να μην πείσουμε τους ρυθμούς ανάπτυξης και, ακόμα ακόμα, να μη βγάλουμε τη χώρα από το μνημόνιο!».

Μετωπική με το ΚΚΕ

Η αλλαγή του νόμου για τις απεργίες, έστω και αν αφορά τα πρωτοβάθμια σωματεία, προκαλεί αντιδράσεις στο εσωτερικό του ΣΥΡΙΖΑ, καθώς είναι η πρώτη φορά μετά το 1982 και τον νόμο 1264 του ΠΑΣΟΚ που εφαρμόζονται μέτρα περιορισμού του συγκεκριμένου δικαιώματος. Κυρίως όμως θα προκαλέσει ολομέτωπη σύγκρουση με το ΚΚΕ, το οποίο αναμένεται να εντείνει τη «μάχη του πεζοδρομίου». Ο **Περσιός Ζητά** ήδη από τη ΓΣΕΕ την προκήρυξη 24ωρης πανελλαδικής απεργίας, ενώ ο **Δημήτρης Κουτσούμπας** συνηθίζει να δηλώνει με νόημα στους συνομιλητές του πως «το χέρι του εργάτη είναι πιο βαρύ από το χέρι του ΜΑΤατζή».

Με μεγαλύτερη πλειοψηφία;

Στο Μέγαρο Μαξίμου, πάντως, δεν ανησυχούν για την κοινοβουλευτική πλειοψηφία των 153 βουλευτών, εκτιμώντας ότι δεν θα υπάρξει καμιά απώλεια. «Στην τελική ευθεία της εξόδου από το μνημόνιο ουδείς θα θελήσει να υπονομεύσει την κυβέρνηση», είναι το μήνυμα που στέλνεται, ενώ για τους βουλευτές των ΑΝΕΛ εκτιμάται ότι μετά τη διαφωνία για το Σκοπιανό «δεν θα ρίξει κανείς νερό στον μύλο της αξιωματικής αντιπολίτευσης». Η τρίτη αξιολόγηση, πάντως, ενδέχεται να ψηφιστεί από αυξημένη πλειοψηφία, εφόσον η προερχόμε-

η άποψη

του **ΔΗΜΗΤΡΗ ΜΑΥΡΟΥ***

*Διευθύνοντας
συμβούλου
της MRB Hellas

Η μεσαία τάξη

ΕΙΝΑΙ γνωστό ότι, όταν αποτιμάται η αισιοδοξία σε μία χώρα, σημασία έχουν περισσότερο οι προσδοκίες για τα «μελλούμενα» και λιγότερο η αυστηρή σημερινή αποτίμηση της κατάστασης.

Οι πολίτες, σταθερά από το 2015 μέχρι σήμερα, έχουν φέρει στην πρώτη θέση ως προτεραιότητα για την κυβέρνηση, στους επόμενους δώδεκα μήνες, την «ανάπτυξη» και, μάλιστα, με συνεχώς αυξανόμενη ένταση (από το 63% στο 78%). Φέρνουν, δε, την περιφέρεια και πολυσυζητημένη «κοινωνική δικαιοσύνη» (ως προτεραιότητα) στην τέταρτη θέση με περίπου το μισό ποσοστό (39,5%), το οποίο μάλιστα είναι μειωμένο από πέρσι που ήταν στο 47%.

Το «νέο παιδί στη γειτονιά» των προτεραιοτήτων είναι οι «φοροελαφρύνσεις στη μεσαία τάξη» που εκτοξεύεται στη δεύτερη θέση με 52%. Και, ναι, ως φαίνεται, η συγκεκριμένη προτεραιότητα είναι το κλειδί που μπορεί να ξεκλειδώσει εν δυνάμει περισσότερο την «αδιευκρίνιστη ψήφο», καθώς μέσα σε αυτήν οι «φοροελαφρύνσεις στη μεσαία τάξη» ανεβαίνουν σχεδόν στο 60%, αλλά και μέσα στους ψηφοφόρους της Ενωσης Κεντρώων αγγίζουν το 70% περνώντας στην πρώτη θέση.

Συνεπώς «ανάπτυξη» και «στήριξη της μεσαίας τάξης» είναι τα ζητούμενα από εδώ και πέρα για την κυβέρνηση. «Συλλογικότητα» και όχι «αποκλεισμούς» στα κοινά στήριξης όπως μοιάζει να ήταν το πλάνο μέχρι σήμερα.

Τα 5 «αγκάθια» της συμφωνίας

ΠΕΝΤΕ επώδυνα μέτρα με ευρεία κοινωνική επίπτωση φέρνει το πολυνομοσχέδιο με τα εκκρεμή 70 προσαπαιτούμενα που θα ψηφιστεί στη Βουλή μετά τις εορτές. Πρόκειται για τα εξής:

- 1** Θέσπιση ηλεκτρονικών πλειστηριασμών ακινήτων για πληθώρα προθέσμων χρέων προς την εφορία και τα ασφαλιστικά ταμεία. Οι πλειστηριασμοί θα γίνονται με βάση την εμπορική αξία.
- 2** Διάταξη βάσει της οποίας θα γίνει πιο δύσκολη η προκήρυξη απεργίας, καθώς για τη λήψη απόφασης κήρυξης θα απαιτείται η παρουσία του 50+1% των οικονομικά τακτοποιημένων μελών στα πρωτοβάθμια σωματεία.
- 3** Μαχαίρι στα οικογενειακά επιδόματα τριτέκνων και πολυτέκνων. Η μείωση θα εφαρμοσθεί από την 1η Ιανουαρίου και θα προκύψει από τη θέσπιση νέων αυστηρότερων εισοδηματικών κριτηρίων. Με τα νέα κριτήρια εκτιμάται ότι μένουν χωρίς επίδομα περίπου 70.000-80.000 οικογένειες. Ενδεικτικά, οικογένεια με 3 παιδιά και εισόδημα 25.000 ευρώ θα παίρνει 112 ευρώ τον μήνα από 1/1/2018, ενώ με το παλιό καθεστώς έπαιρνε 165 ευρώ. Το επίδομα, δηλαδή, που θα λαμβάνει από 1/1/2018 μειώνεται κατά 33%!
- 4** Η κυβέρνηση θα δεσμευτεί με νομοθετική ρύθμιση ότι τον Μάιο του 2018 θα φέρει -εφόσον χρειαστεί με βάση την πορεία του πρωτογενούς πλεονάσματος- νωρίτερα, δηλαδή από την 1η Ιανουαρίου 2019 αντί για το 2020, τη μείωση του αφορολόγητου και των συντάξεων.
- 5** Η Βουλή πρέπει να ψηφίσει στο πολυνομοσχέδιο την ανάγκη άμεσης αλλαγής στον νόμο Κατσέλη και πως οι αλλαγές θα έχουν ολοκληρωθεί μέχρι τον Απρίλιο. Οι αλλαγές στοχεύουν στο κυνήγι των στρατηγικά κακοπληρωτών, εξ ου και θα ζητηθεί σε όσους έχουν ενταχθεί στον νόμο προστασίας της πρώτης κατοικίας από τον πλειστηριασμό να υπογράψουν την άρση του απορρήτου των καταθέσεών τους.

νη από την Ένωση Κεντρώων **Θεοδώρα Μεγαλοοικονόμου** επιλέξει -όπως έχει ήδη προϋποθέσει- θετική ψήφο.

Εξοδος στις αγορές

Αμέσως μετά το κλείσιμο της τρίτης αξιολόγησης, η χώρα αναμένεται να βγει στις αγορές. Εως τον Ιούλιο του 2018, άλλωστε, οι πληροφορίες επιμένουν ότι η Ελλάδα θα πραγματοποιήσει τρεις εξόδους στις αγορές.

Η «μεγάλη διαπραγμάτευση»

Εφόσον, πάντως, στις 22 Ιανουαρίου ολοκληρωθεί η τρίτη αξιολόγηση, θα ξεκινήσουν οι διαβουλεύσεις με τους θεσμούς για την τέταρτη -και, όπως όλα δείχνουν, τελευταία επί μνημονίων- αξιολόγηση τον Μάιο, που θα πρέπει να ολοκληρωθεί τον Ιούνιο. Παράλληλα, θα ξεκινήσουν οι συζητήσεις για τον τρόπο και τους όρους εξόδου από το μνημόνιο, συζητήσεις που θα επικεντρωθούν στο «μαξιλάρι ασφαλείας» για την επόμενη ημέρα. Οι δανειστές επιθυμούν να δοθούν σήματα από την κυβέρνηση ότι η χώρα θα περιέλθει σε περίοδο «υγιούς ανάπτυξης», με μεταρρυθμίσεις στη δημόσια διοίκηση, επιτάχυνση της απονομής της δικαιοσύνης, ενίσχυση της εξωστρέφειας της οικονομίας κ.ά. Γι' αυτό, άλλωστε, και ο Αλ. Τσίπρας, που γνωρίζει τις προθέσεις τους αυτές, δηλώνει πως «βγαίνοντας από το μνημόνιο δεν θα πρέπει να επιστρέψουμε στις πολιτικές που οδήγησαν σε αυτό». Οι ενδείξεις που διαθέτει, πάντως, η Αθήνα είναι ότι τα μέτρα για το χρέος θα συζητηθούν μετά την έξοδο από το μνημόνιο, ενώ το ΔΝΤ, που δεν επιθυμεί να παραμείνει στο ελληνικό πρόγραμμα (η μόνη περίπτωση για κάτι τέτοιο είναι να υπάρξει «μίνι μνημόνιο» μετά τον Αύγουστο του 2018), γνωρίζει ότι οι Ευρωπαίοι δεν θα ελαφρύνουν άμεσα το χρέος, ωστόσο δεν θα θελήσει να δημιουργήσει προβλήματα. Το επικρατέστερο σενάριο, μάλιστα, είναι στην κρίσιμη συνεδρίαση του Φεβρουαρίου το Ταμείο να μη λάβει οριστικές αποφάσεις για τη στάση του, παραμένοντας «σαντ μπάι» για τις εξελίξεις του Αυγούστου. Προβλήματα, άλλωστε, δεν δημιούργησε το Ταμείο ούτε με την τρίτη αξιολόγηση, καθώς δεν έθεσε θέμα ούτε καν για λήψη νέων δημοσιονομικών μέτρων, δέχοντο τις εκτιμήσεις της ελληνικής και της ευρωπαϊκής πλευράς για το πλεόνασμα.

Χαμηλώνουν τους τόνους

Στο Μαξίμου αλλά και στο οικονομικό επιτελείο εξακολουθούν να εμφανίζονται ιδιαίτερα ενοχλημένοι από την τελευταία παρέμβαση του διοικητή της Τραπεζής της Ελλάδος **Γιάννη Στουρνάρα**. Παρά τη σφοδρή επίθεση, ωστόσο, που εξαπολύει στον διοικητή μέσω της σημερινής **Realnews** ο αναπληρωτής υπουργός Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων **Δημήτρης Παπαγγελόπουλος**, για θεσμικούς κυρίως λόγους, αλλά και λόγω της ανάγκης καλών σχέσεων με την ηγεσία της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, το Μαξίμου επιδιώκει να πείσουν οι τόνοι με τον Γ. Στουρνάρα. Ορισμένα στελέχη μάλιστα -και στο οικονομικό επιτελείο, όπως επιμένουν οι πληροφορίες- αν και παραδέχονται πως ο διοικητής της Τραπεζής της Ελλάδος «παίζει πολιτικά παιχνίδια», εκτιμούν (πως η πρώτη αντίδραση της κυβέρνησης (περί «αποτυχημένου πρώτου υπουργού Οικονομικών») στα όσα υποστήριξε ο Γ. Στουρνάρας, περί ανάγκης ύπαρξης πιστοληπτικής γραμμής μετά την έξοδο από το μνημόνιο, υπήρξε υπερβολική και πως σωστότερη ήταν ίσως η μετριοπαθέστερη δήλωση, λίγο αργότερα, του αντιπροέδρου **Γιάννη Δραγασάκη**. Κατ' επέκταση εκτιμούν πως μια δημόσια αντιπαράθεση κυβέρνησης και ΕΚΤ αποστέλλει αρνητικά μηνύματα στις αγορές, αλλά και στους επενδυ-

τές που εξετάζουν το ενδεχόμενο να επενδύσουν στη χώρα.

Θέλει χρόνο

Η έξοδος -όπως όλα δείχνουν- από τα μνημόνια τον προσεχή Αύγουστο αναζωπυρώνει τα εκλογικά σενάρια. Η αντιπολίτευση, σε μια προσπάθεια να κρατά σε ετοιμότητα τους μηχανισμούς της, κάνει λόγο για κάλπες, ακόμα και το φθινόπωρο του 2018. Το Μέγαρο Μαξίμου έχει δεχθεί εισηγήσεις για εκλογές αμέσως μετά την έξοδο, με δεδομένο ότι ο τουρισμός το καλοκαίρι θα δώσει ανάσα σε μεγάλα κοινωνικά στρώματα, αλλά και ότι δεν θα χρειαστεί η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ να εφαρμόσει μέτρα που η ίδια έχει υπογράψει, όπως η μείωση των συντάξεων και του αφορολόγητου, ωστόσο ο πρωθυπουργός βρίσκεται σε άλλη κατεύθυνση. Ο Αλ. Τσίπρας επιμένει πως χρειάζεται χρόνο ώστε να βάλει τη σφραγίδα του στη «μεταμνημονιακή εποχή» και σχεδι-

Αμέσως μετά το κλείσιμο της αξιολόγησης, ο πρωθυπουργός προγραμματίζει να προχωρήσει σε διορθωτικές αλλαγές στην κυβέρνηση

άζει οι εκλογές να διεξαχθούν ακόμα και στο τέλος της τετραετίας, τον Οκτώβριο του 2019, αξιοποιώντας, δηλαδή, και τη δυνατότητα που παρέχεται για μικρή παράταση της τετραετίας και επιδιώκοντας να παίξει το χαρτί της «πολιτικής σταθερότητας». Για να διεξαχθούν, ωστόσο, οι εκλογές στο τέλος της τετραετίας, πέραν των αντοχών που πρέπει να επιδείξει η κυβέρνηση και της αίσιας έκβασης της εξόδου από τα μνημόνια χωρίς νέα μέτρα, απαιτείται να μην υποστεί μεγάλη ήττα στις ευρωεκλογές την άνοιξη του 2019. Οι ευρωεκλογές, για πολλούς, αποτελούν το ανώτατο όριο του βίου της παρούσας κυβέρνησης, ενώ είναι φανερό πως ο Αλ. Τσίπρας θα λάβει τις οριστικές του αποφάσεις για τον χρόνο προσφυγής στις κάλπες στα τέλη του καλοκαιριού ή στα μέσα του προσεχούς φθινοπώρου. Το Μαξίμου, πάντως, προσβλέπει μεταξύ άλλων και στην ακύρωση των περικοπών των συντάξεων που προβλέπονται για το 2019, στην αύξηση του κατώτατου μισθού -όπως ανακοίνωσε την περασμένη Τετάρτη η υπουργός Εργασίας **Εφφ Αχτσιόγλου**- αλλά και σε στοχευμένες φοροελαφρύνσεις, ενώ δεν αποκλείεται μετά την έξοδο από τα μνημόνια να συζητήσει με τους δανειστές και τη μείωση των πλεονασμάτων, επιδιώκοντας να ακυρώσει τη στρατηγική της αξιωματικής αντιπολίτευσης.

Διορθωτικές κινήσεις

Αμέσως μετά το κλείσιμο της αξιολόγησης, πάντως, ο πρωθυπουργός ενδέχεται να προχωρήσει σε διορθωτικές αλλαγές στην κυβέρνηση. Οι οριστικές αποφάσεις θα ληφθούν από τον Αλ. Τσίπρα το αμέσως επόμενο διάστημα, ωστόσο το ενδεχόμενο ενός ριζικού ανασχηματισμού, με τη συγκρότηση κυβέρνησης που θα οδηγήσει τη χώρα μέχρι τις εκλογές, φαίνεται να απομακρύνεται για το καλοκαίρι. Πρόσωπο-«κλειδί» στις εξελίξεις είναι ο υπουργός Μεταναστευτικής Πολιτικής **Γιάννης Μουζάλας**. Εφόσον επιμένει στην παραίτησή του, η αντικατάστασή του αναμένεται να οδηγήσει σε ντόμινο αλλαγών, με τον **Δημήτρη Βίτσα** να θεωρείται ως ο ικανότερος για αντικαταστάτης του, προκειμένου να χειριστεί ένα ιδιαίτερα κρίσιμο θέμα για τη χώρα το επόμενο διάστημα.